

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

60. An dispensatio irregularitatis sit subreptitia, si non explicetur occisum
fuisse Presbyterum? Ex p. 8. tr. 3. res. 51.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

part. 1. cap. 5. num. 120. observasse contra decisionem Rota in contrariis allegatam, esse styllum Dataria, & Cancellariae cui magis standum est, tanquam magis propinquo Papae. Ideo tu cogita.

RESOL. LVIII.

An dispensatio cum illegitimo ad beneficium ardeanda sit ad primum beneficium? Et notatur dispensationem simpliciter concessam illegitimo, vel irregulari, ut possit obtinere beneficia, intelligendam esse de beneficiis simplicibus, & non extendi ad curata, & dignitates? Et queritur, an dispensatus ad beneficium Curatum non egeat noua dispensatione pro Episcopatu? Et homicida, si per dispensationem legitimam sit habilis ad omnes ordines sacros, & illorum usum, an videatur factus habilis ad beneficium curatum, & Pontificale? Exp. 8. tr. 3. Ref. 40.

§. 1. Negatiue respondeo Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 31. num. 11. vbi sic ait: Quando dispensatio esset partialis, quoad actum, vt in voto castitatis, aut religionis, ad contrahendum matrimonium, non caret magna probabilitate asserere eam dispensationem primo actu extingui. Vt probant rationes num. 6. adductae. At probabilius reputo non extingui, sed licere ad alia matrimonia transire permanente eadem dispensationis causa. Ductor, quod ea restrictio tantum videatur excludere, ne voto castitatis ligatus excusetur a sacilegio, fornicando: & ne uouens religionem possit non inito matrimonio manere in saeculo (vt num. 7. explicauimus.) Non autem videtur excludere transitum ad alias nuptias prioribus solutis. Quando enim id intenditur, expressis verbis dicitur, (vt diximus num. 2.) Secundo, quia cum absoluta sit dispensatio in ordine ad matrimonium in eundem tollit absolute vinculum matrimonio obstant. Nihil ergo impedit transitum ad aliud. Tertio, quia quando absolute dispensatur cum illegitimo ad beneficium, est satis probabile eam dispensationem non arctari ad primum beneficium, sed eo dimisso extendi successiue ad aliud, & aliud, quod tuerent Ioann. Andr. cap. 1. de filiis Presbyter. in 6. & cap. non potestis num. 5. de prebend. in 6. Angelus verb. beneficium, num. 24. & ibi Armilla num. 29. Syluest. verb. beneficium 2. quest. 11. num. 14. Tabiena verb. beneficium 2. quest. 17. num. 19. & reddit Ioann. Andr. rationem, quia dispensatio illa reddens illegitimum capacem, non respicit beneficium, sed personam. Et clare hoc videntur indicare verba textus d. cap. in fine, ibi: Nisi vnicum beneficium obtinere. Tantum enim significant non licere illi virtute dispensationis, nisi vnicum retinere beneficium, non autem duo simul. Nec obstat ratio num. 6. adducta contra hanc declarationem, quia textus ille de omni beneficio loquitur: & ita quid speciale decernit in irregulari, ratione strictae intelligentiae dispensationis: Nam si is non esset irregularis, posset simul duo beneficia compatible, quorum neutrum decenti sustentationi sufficiens est retinere, quod illicitum est irregulari, cum quo absolute dispensatur ad beneficium. Hucusque Sanchez.

2. Sed hanc sententiam non approbat Metolla, imo falsam existimat, tom. 1. disputat. 4. cap. 6. num. 51. non enim admittit argumentum Sanchez, nempe, quia dispensatio illa reddens illegitimum capacem, non respicit beneficium, sed personam. Sed haec ratio debilis est, nam per eam dispensationem, vt supponimus, non aufert Pontifex irregularitatis im-

Sup. hoc supra in Ref. 55. §. 2. cursum in fine & in tom. 5. tr. 5. Ref. 143. §. 1. in fine, & in Ref. 174. §. Sed quia, & verif. Et dispensatus ad beneficium.

pedimentum, ortum ex illegitimitate, neque legitimum (tunc enim vera esset opinio Sanchez;) sed tantum concedit, vt, non obstante eo impedimento, possit illegitimus consequi beneficium. Cum igitur dispensatio sit odiosa, intelligenda est de primo beneficio.

3. Notandum est etiam hic, dispensationem simpliciter concessam illegitimo, vel irregulari, vt possit obtinere beneficia, intelligendam esse de beneficiis simplicibus, & non extendi ad curata & dignitates. Ratio est, quia dispensatio est odiosa, & per consequens stricte interpretanda, ita vt si aliquid operetur, extendenda amplius non sit; nisi dispensatio esset ad quaecumque beneficia; vel si concessa fuisset cum clausula, Motu proprio. Vnde ex dictis deducitur, falsam esse doctrinam Henriquez lib. 11. cap. 8. §. 10. dicentis, quod dispensatus ad beneficium curatum, non eget noua dispensatione pro Episcopatu; & quod homicida, si per dispensationem legitimam, fiat habilis ad omnes Ordines sacros, & illorum usum, videtur factus habilis ad beneficium, etiam curatum, & Pontificale; & quod dispensatus ad omnes Ordines, etiam Presbyteratus, potest consecrari Episcopus, & idem dicit lib. 14. cap. 8. §. 10

Sup. hoc in Ref. 143. vlt. coroll. ad lin.

RESOL. LIX.

An valida sit dispensatio circa irregularitatem homicidii, si non fuisse explicata circumstantia Sacerdotij, si occisus erat Sacerdos.

Et an hoc etiam procedat, si Pontifex non esset dispensationem concessurus, si sciret dictam circumstantiam Sacerdotij? Ex p. 1. tr. 10. Ref. 8.

§. 1. Non esse validam, docet Suarez de legib. lib. 6. c. 24. n. 12. Rodriguez in sum. tom. 1. c. 179 n. 10. conclus. 5. & Auila de censur. part. 7. disp. 10. dub. 8. vbi sic ait: [Qui voluntarie occidit Presbyterum, & in pendenda dispensatione solum dicit, se occidisse hominem: non manet tutus, nec dispensatio est valida.]

2. Sed contrariam sententiam puto probabiliorum esse & illa docuit Sanchez de matr. tom. 3. lib. 8. disp. 21. n. 22. post illum Salas de legib. diff. 10. sect. 15. n. 122. & nouissime Sanctarellus var. resol. p. 1. q. 62. n. 2. Pontius de matrim. lib. 8. c. 15. §. 4. n. 24. & Layman in Theol. mor. tr. 4. c. 32. n. 21. Et ratio est: quia talis circumstantia, nec iure, nec stylo Curiae, nec consuetudine exprimenda apparet: ergo, &c. Et hoc puto adhuc verum esse; etiamsi Pontifex non esset dispensatione concessurus, si sciret dictam circumstantiam Sacerdotij, ex his, quae tradit idem Salas loco cit. n. 148.

Sup. hoc in Ref. 143. vlt. coroll. ad lin.

Sup. hoc in Ref. 143. vlt. coroll. ad lin.

RESOL. LX.

An dispensatio irregularitatis sit subreptitia, si non explicetur occisum fuisse Presbyterum? Ex p. 8. tr. 3. Ref. 51.

§. 1. Affirmatiue respondet Naldus in summa, verb. Irregularis, & alij, quos ego citavi in part. 1. tr. 10. n. 37. quia iura iubent exprimi delictum, ex quo orta est irregularitas; & delictum erat Presbytericidium, quod est grauissime qualificatum: ergo. Et hanc sententiam nouissime tenet P. Perez de matrimonio, disp. 46. sect. 4. n. 7. & Gordonus in summa, lib. 2. q. 13. c. 6. n. 19.

2. Sed ego sibi supra, contrariam sententiam putavi probabiliorum cum multis Doctoribus, quibus nunc addo Pontium de matrim. lib. 8. cap. 15. §. 4. num. 24.

Sup. hoc in Ref. 143. vlt. coroll. ad lin.

Sup. hoc in Ref. 143. vlt. coroll. ad lin.

num. 24. & Molinam de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 13. Et ratio est, quia, cum irregularitas homicidij imposita sit, non tam ob delicti gravitatem, siquidem multo graavioribus delictis, vt blasphemia, periurio, &c. non sit imposita, quam ob perfecta lenitas defectum, fuisse presbyterum aut quemcumque alium hominem interfectum, est qualitas omnino extrinseca, & nihil ad irregularitatem faciens.

3. Et ita hanc sententiam, prater Doctores citatos, tenet Portel. tom. 2. resp. moral. cas. 49. num. 9. vbi sic ait: Dico, illum, qui occidit Sacerdotem, & pro dispensatione irregularitatis obtinenda solum dicit se occidisse quemdam virum, non exprimit quod erat Sacerdos, validam obtinuit dispensationem. Sic tenet Bonacina citat. num. 20. cum Sanchez, Salas, Simearello, Molina, Layman: quidquid oppositum viderint Navarros, Rodriguez, & Suarez ibi citati. Ratio est, quia, nullo iure, & consuetudine precipitur, vt exprimat talis circumstantia Tum quia licet occisio Sacerdotis sit maius peccatum ratione sacrilegij, non facit tamen irregularitatem specie distinctam. Ita Portel cui adde nouissimè, me citato, Menollam tom. 2. disp. 4. c. 6. n. 360

4. Et post hæc scripta inueni Magistrum Texedam in Theolog. moral. tom. 2. lib. 3. num. 187. nostram sententiam docere, sic enim asserit. Verum omnino est non vitari dispensationem, si in litteris impetratoris qualitas personæ iugulatae taceatur, dummodo, exprimat homicidium, ob quod incurritur est irregularitas. Quod ostendo, quia irregularitas non est iniuncta ob peccati grauitatem præcisè, sed præcipue ob mansuetudinis defectum, & lenitatis, quibus vult Ecclesia ministros suos esse præditos: alia enim periuriis, blasphemis, & aliis grauioribus peccatis esset irregularitas iniuncta: & sic qui periuraret aut blasphemaret, esset irregularis, quod falsum est. Secundo, quia non efficitur inualida dispensatio ex taciturnitate cuiuscumque vitij, cuius si dispensans esset conscius, se retraheret à dispensatione concedenda sed solum quando ius decidit talem vitij qualitatem esse necessariam ad incurrendam censuram, & nihilominus taceret; ergo cum in iure irregularitas iniuncta non sit, nisi ratione homicidij, & non ratione sacrilegij, quod iugulans Clericum committit ex taciturnitate Clericatus, non efficitur dispensatio subreptitia, si tantum exprimat delictum homicidij. Hæc Texeda,

RESOL. LXI.

An impedimentum plurium irregularitatum sufficiat separatum exprimeret, & de illis dispensationem obtinere? Item dicendum est de aliis similibus penis. Et an qui plura homicidia commisit, si vno tantum narrato velis omnes irregularitatis dispensationem obtinere, nihil fiat? Et pro firmanda doctrina supradictæ difficultatis alij diuersi casus adducuntur sapius contingentes in praxi. Ex p. 8. tr. 3. Ref. 57.

Ad hoc dubium, & optime, respondet acutissimus Pater Perez de marrmon. disput. 46. sect. 5. num. 7. In dispensationibus aliis irregularitatum, & aliarum inhabilitatum, & penatum, per se loquendo, vnam irregularitatem posse tolli sine alia, vt irregularitatem homicidij posse tolli absque alia illegitimi. Ita omnes. Ratio est quia inter has irregularitates, & penas non est connexio, & taciturnitas vnus non confert aliquid ad dispensationem alterius, nisi quatenus tollit aliquam maiorem difficultatem, quam fortasse haberet Princeps in dispensando, si

omnes cognosceret. Hoc autem non sufficit ad subreptionem, nisi vel ius aliquod cogat, vel alia circumstantia, & rationes concurrant. Hic autem nullum est ius, nec ratio fauet, quia multitudo irregularitatum, vel similitudine vinculorum ad summum redit personam magis inhabilem extensiuè, & minus dignam quocumque beneficio: hoc autem non sufficit ad subreptionem, quia cum eo fiat quod dispensatio fiat cum plena voluntate, & cum cognitione omnium, quæ ad valorem actus necessaria sunt. Quod firmatur à similitudine, nam qui plures habet excommunicationes, minus dignus est quacumque absolutione, & tamen si impetret absolutionem vnus, tacitè altera, valebit, vt concedunt omnes, quia nullo iure plus exigitur. At nec in irregularitatibus postulat. Præterea, qui plura habet crimina, minus dignus est beneficio, & si essent cognita, difficilius illud obtineret, vel fortè non obtineret, & tamen collatio valida est, & claud alio maiori impedimento. Rursus, qui propter distincta crimina obnoxius est multis penis, minus dignus est cuiuslibet remissione, & difficilius illam obtineret, si omnia simul remittenda proponeret, & tamen valida est remissio vniuscuiusque, tacitis aliis, nisi vbi lex aliud disponit, vel vnum non potest sine alio sufficere nec explicari, quia cum sunt omnino distincta, nullam connexionem habent in remissione: & illa difficultas, quæ per taciturnitatem euitatur, non causat inuoluntarij, nisi valde accidentarij, & diminuti, quod non impedit valorem actus: Igitur idem dicendum est in irregularitatibus, & aliis similibus penis, per se loquendo, valere dispensationem vnus, sine expressione alterius.

2. Notandum est tamen, quod qui plura homicidia commisit, si vno tantum narrato velit dispensationem vnus irregularitatis obtinere nihil faciet, quia tamen illa irregularitates sint numero diuersæ, moraliter tamen quasi efficiunt vnam grauiorem, ita vt vna eorum non satis explicetur sine alia. Sed de hac questione iterum redibit sermo.

RESOL. LXII.

An committens plura homicidia contrahat diuersas irregularitates in dispensatione explanandas? Et pro firmanda doctrina huius questionis, alij quatuor diuersi casus in exemplum apponuntur in textu huius Resolutionis. Ex par. 8. tract. 3. Resol. 58.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Suarez de legibus, lib. 6. cap. 14. num. 12. vbi supponit, ex diuersis homicidijs diuersas incurri irregularitates, quæ non satis in diuersis vicibus explicantur quia licet irregularitates illæ sint numero distinctæ, moraliter tamen quasi efficiunt vnam grauiorem, vel certe vna illarum non satis absque alia explicatur.

2. Verum Castrus Palaus tom. 1. tractat. 3. disp. 6. punct. 16. §. 4. num. 16. contrarium tenet. Non enim video, ait ipse, quare vna irregularitas non satis absque alia explicetur, cum satis vnum homicidium absque alio explicari possit, nec cur vnus dispensatio cum alia colligata sit, siquidem ex distincta omnino causa procedit, neque ex pluribus illis irregularitatibus vna coalescit, sed sunt distinctæ, ac si qualibet in suo obiecto distincto existeret. Adde, sicut potest remissio vnus homicidij sine alio impetrari, cur non poterit dispensatio irregularitatis vnus homicidij sine dispensatione alterius obtineri; Denique si percussisses plures Clericos, posses obtinere absolutionem vnus excommunicationis, non obtenta absolutione alterius.

Iterum tñ seq. Ref. & in aliis eius primæ not.

Sup. hoc ita Ref. quæ sub hoc eodem que num. est. Ref. 52. hic apposita, post §. seq. huius Ref. & infra in Ref. 63. & recitatiuè in §. vlt. Ref. præterita, & lege infra doctrinam §. vlt. Ref. 116.